Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yerel Kredi	AKTS	Ders (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuar (saat/hafta)
Orhon Türkçesi	TDE2221	2	4	2	0	0

Önkoşullar	Yok

Yarıyıl	Güz

Dersin Dili	Türkçe
Dersin Seviyesi	Lisans Seviyesi
Ders Kategorisi	Uzmanlık/Alan Dersleri
Dersin Veriliş Şekli	Yüz yüze

Dersi Sunan Akademik Birim	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Dersin Koordinatörü	Fikret Yıldırım
Dersi Veren(ler)	Fikret Yıldırım
Asistan(lar)ı	Zeynep Pınar Can

Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin I. ve II. Türk Bozkır Kağanlığı tarihini öz biçimde anlamalarını sağlamak ve en eski Türk yazıtları hakkında öğrencileri bilgilendirmektir. Ayrıca öğrencilerin Orhon ve Yenisey yazıtlarının bulunuş öyküsü hakkında bilgi sahibi olmaları, Orhon alfabesini öğrenmeleri, bu alfabenin kökeni ve çözümü hakkında bilgi sahibi olmaları hedeflenmektedir. Yazıtlarda kullanılan Orhon alfabesinde görülen yazım kurallarının öğretilmesi de dersin amaçlarındandır. Bunun yanı sıra Orhon Türkçesinin gramer yapısının özellikle ad ve eylem çekim ekleri üzerinden verilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca derste öğrencilerin Orhon alfabesi ile yazılmış metinleri okuyup anlayabilecek düzeye getirilmeleri amaçlanmakta olup bu doğrultuda dönemin iki önemli yazıtı olan Kül Tigin ve Tunyukuk yazıtları örnek metinler olarak öğrencilere sunulacaktır.
Dersin İçeriği	I. ve II. Türk Bozkır Kağanlığının kısa tarihi; tarihsel olarak Türk dilleri içerisinde Orhon Türkçesinin yeri; en eski Türkçe metinlerin dili ve gramer özellikleri; Orhon alfabesi ve çözümü; Kül Tigin ve Tunyukuk yazıtları
Opsiyonel Program Bileşenleri	.

Ders Öğrenim Çıktıları

1	Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler; I. ve II. Türk Kağanlıklarının eski Türk tarihi içindeki yerini değerlendirebileceklerdir.
2	I. ve II. Türk Kağanlıkları dönemlerinden kalan yazıtları sınıflandırabileceklerdir.
3	Orhon ve Yenisey yazıtlarının bulunuş öyküsünü açıklayabileceklerdir.
4	Orhon alfabesinin kökeni hakkında ortaya atılan görüşler üzerinden yorum yapabilecekler ve bu alfabenin çözümünün safhalarına tanık olabileceklerdir.
5	Orhon alfabesinin yazım kurallarını tanımlayabileceklerdir.
6	Orhon Türkçesinin tarihi Türk dilleri içerisindeki yerini analiz edebileceklerdir.
7	Orhon Türkçesinin gramer özelliklerini açıklayıp yorumlayabileceklerdir.
8	Orhon yazıtlarından Kül Tigin ve Tunyukuk yazıtlarını tanılayabileceklerdir.

9	Orhon yazıtlarından Kül Tigin ve Tunyukuk yazıtlarını okuyup bu yazıtların dil yapısını, dilbilgisini çözümler hale gelebileceklerdir.

Haftalık Konular ve İlgili Ön Hazırlık Çalışmaları

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Konu Anlatımı: I. ve II. Türk Kağanlığının kısa tarihi; I. ve II. Türk Kağanlıkları dönemlerinden kalan yazıtlar. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): II. Türk Kağanlığından kalan yazıtların Türk kağanlıkları tarihindeki ve Türk yazını içerisindeki yeri ve öneminin tartışılması	1. I. ve II. Türk Kağanlığının kısa tarihi hakkında kaynak: [11], 383-424. 2. I. ve II. Türk Kağanlıkları dönemlerinden kalan yazıtlar hakkında kaynak: [5], 63-198.
2	Konu Anlatımı: Orhon ve Yenisey Yazıtlarının bulunuş öyküsü, Orhon alfabesinin kökeni ve çözümü. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Vilhelm Thomsen'ın Orhon alfabesini çözüm sürecinin öneminin tartışılması	1. Orhon ve Yenisey Yazıtlarının bulunuş öyküsü, Orhon alfabesinin kökeni ve çözümü hakkında kaynak: [12], 5-17.
3	Konu Anlatımı: Yazıtlarda kullanılan Orhon alfabesi ve bu yazının yazım özellikleri. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Türkçenin yazımında Orhon alfabesinin yeri ve öneminin tartışılması	1. Yazıtlarda kullanılan Orhon alfabesi ve bu yazının yazım özellikleri hakkında kaynak: Ders Kitabı, 25-45.
4	Konu Anlatımı: Yazıtlarda kullanılan Orhon alfabesi ve bu yazının yazım özellikleri. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Türkçenin yazımında Orhon alfabesinin yeri ve öneminin tartışılması	1. Yazıtlarda kullanılan Orhon alfabesi ve bu yazının yazım özellikleri hakkında kaynak: Ders Kitabı, 25-45.
5	Konu Anlatımı: Orhon Türkçesinde ad çekimi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Orhon Türkçesinin ad çekimi açısından tarihi Türk dilleri içerisindeki yeri üzerine tartışma yapılacaktır.	1. Orhon Türkçesinde ad çekimi hakkında kaynak: Ders Kitabı, 96-111.
6	Konu Anlatımı: Orhon Türkçesinde eylem çekimi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Orhon Türkçesinin eylem çekimi açısından tarihi Türk dilleri içerisindeki yeri üzerine tartışma yapılacaktır.	1. Orhon Türkçesinde eylem çekimi hakkında kaynak: Ders Kitabı, 152-157.
7	Konu Anlatımı: Kültigin yazıtının Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Kültiginin II. Türk kağanlığındaki yeri ve öneminin tartışılması	1. Kültigin yazıtının Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 34-38.
8	Midterm 1 / Practice or Review	
9	Konu Anlatımı: Kültigin yazıtının Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Kültiginin II. Türk kağanlığındaki yeri ve öneminin tartışılması	1. Kültigin yazıtının Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 34-38.
10	Konu Anlatımı: Kültigin yazıtının Doğu yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Kültigin yazıtının eski Türk yazıtları içerisindeki yeri ve öneminin tartışılması	1. Kültigin yazıtının Doğu yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 38-49.
11	Konu Anlatımı: Kültigin yazıtının Doğu yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Kültigin yazıtının eski Türk yazıtları içerisindeki yeri ve öneminin tartışılması	1. Kültigin yazıtının Doğu yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 38-49.
12	Konu Anlatımı: Tunyukuk yazıtının I. Taş Batı yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Tunyukuk'un II. Türk kağanlığındaki yeri ve öneminin tartışılması	1. Tunyukuk yazıtının I. Taş Batı yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 82-83.
13	Konu Anlatımı: Tunyukuk yazıtının I. Taş Batı yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Tunyukuk'un II. Türk kağanlığındaki yeri ve öneminin tartışılması	1. Tunyukuk yazıtının I. Taş Batı yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 82-83.

14	Konu Anlatımı: Tunyukuk yazıtının I. Taş Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Tunyukuk yazıtının eski Türk yazıtları içerisindeki yeri ve öneminin tartışılması	1. Tunyukuk yazıtının I. Taş Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 84-86.
15	Konu Anlatımı: Tunyukuk yazıtının I. Taş Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi. Sınıf-içi Tartışma (5 dk.): Tunyukuk yazıtının eski Türk yazıtları içerisindeki yeri ve öneminin tartışılması	1. Tunyukuk yazıtının I. Taş Güney yüzünün okunup çevrilmesi, çözümlenmesi hakkında kaynak: [2], 84-86.
16	Final	

Değerlendirme Sistemi

Etkinlikler	Sayı	Katkı Payı
Devam/Katılım		
Laboratuar		
Uygulama		
Arazi Çalışması		
Derse Özgü Staj		
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği		
Ödev	1	10
Sunum/Jüri		
Projeler		
Seminer/Workshop		
Ara Sınavlar	1	50
Final	1	40
Dönem İçi Çalışmaların Başarı Notuna Katkısı		60
Final Sınavının Başarı Notuna Katkısı		40
TOPLAM		100

AKTS İşyükü Tablosu

Etkinlikler	Sayı	Süresi (Saat)	Toplam İşyükü
Ders Saati	14	2	28
Laboratuar			
Uygulama			
Arazi Çalışması			0
Sınıf Dışı Ders Çalışması	14	5	70
Derse Özgü Staj			
Ödev	1	5	5
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği			
Projeler			
Sunum / Seminer			
Ara Sınavlar (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	10	10

Final (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	10	10
		Toplam İşyükü	123
		Toplam İşyükü / 30(s)	4.10
		AKTS Kredisi	4

Diğer Notlar	Yok